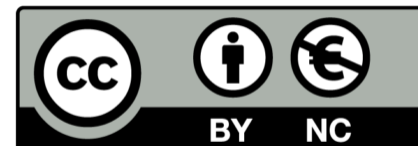

TÄSTÄ PITÄISI PUHUA — Miten vaikeat keskustelut vahvistavat yhteisöjä?

HENRIKKA MUSTAJOKI, PHD

Käymättömät (vaikeat)
keskustelut sitovat
yhteisön energiaa ja
heikentävät hyvinvointia

Rohkeus keskustella
vaikeista asioista on
yhteisön hyvinvoinnin
keskeisimpiä tekijöitä

Millaisia vaikeita aiheita tulee työssä vastaan? Mistä varjopuhe syntyy ja mistä sen tunnistaa?

Neljä teemaa, joista puhuminen vahvistaa yhteisöjä

Miten puhua vaikeista asioista paremmin?

Mistä täällä sinusta tulisi
puhua, mutta ei puhuta?

**Mietitään tilanteita
työelämässä,
joissa asioita on
vaikea ottaa
puheeksi?**

Miksi jotkut aiheet muuttuvat vaikeiksi keskusteluiksi?

PELKO

- ulkopuolisuudesta
- epäonnistumisesta
- hankalan ihmisen maineesta
- tunteiden tuntemisesta
- konkreettiset pelot

Muita syitä miksi emme puhu vaikeista aiheista

- Vaaralliset ja puuttuvat sanat
- Ei ole ketään kenen kanssa puhua
- Asioiden ei haluta ratkeavan

Varjopuhe

- Varjopuhetta syntyy, kun vaikeita keskusteluja ei osata/uskalleta/kyetä käymään
- Varjopuheessa käsitellään sitä, mistä yhteisössä vaietaan
- Varjopuheessa asioita ei kuitenkaan voida ratkaista ja ne sitovat yhteisön energiaa
- Yhteisön hyvinvointia edistää mahdollisimman matala kynnyks varjopuheesta yhteiseen keskusteluun

**Mistä omalla työpaikalla syntyy
varjopuhetta?**

**Mistä oikeasti pitäisi puhua, mutta ei
puhuta?**

Mitä tapahtuu jos varjopuhe saa liikaa tilaa?

- Varjopuhe ja julkinen puhe eriytyvät toisistaan
- Energia ja voimavarat hupenevat
- Yhteisön jäsenet eriytyvät ja yhteistyö näivettyy
- Kehitys ja luovuus vähenevät
- Hyvinvointi heikkenee ja yhteisö kyynistyy
- Hiljaisuuden kallis hinta

Varjopuheesta yhteiseen keskusteluun

Aiheet, joista puhutaan silloinkin, kun niistä ei puhuta

Arvot

Tulenko kuulluksi?

Oikeudenmukaisuus

Itsemääräämisoikeus

Arvot

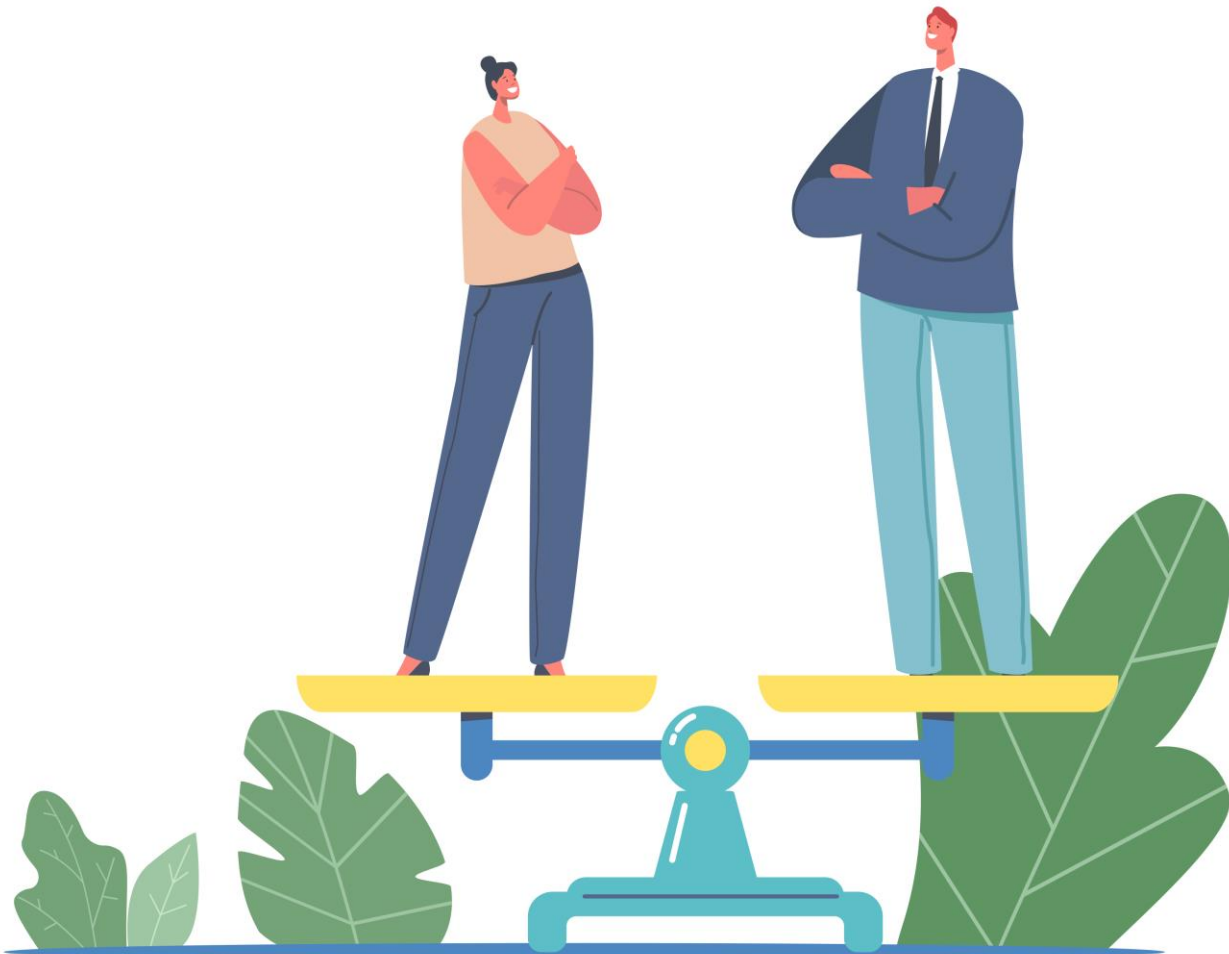
- Epäselvyyksiä yhteisissä arvoissa
- Erimielisyyksiä yhteisissä arvoissa
- Ristiriitoja arvojen ja tekojen välillä

Tulenko kuulluksi?

- Kaipaamme ja pelkäämme nähdyksi ja kuulluksi tulemista
- Kokemus kunnioituksesta ja inhimillisestä hyväksynnästä
- Tulkitsemme tilaa tulla kuulluksi myös muiden saaman puhetilan perusteella

Oikeudenmukaisuus ja reiluus

- Miten meitä kohdellaan suhteessa muihin?
- Missä suhteessa meidän tulisi olla tasavertaisia?
- Kokemukseen liittyy usein pelkoa, häpeää ja vihaa

Itsemääräämisoikeus

- Mistä minä saan päättää ja mistä muut saavat päättää minun puolestani?
- Aikuisen perusoikeus, jonka rajoittamista pitää perustella
- Vapaus, valta ja vastuu suhteessa toisiinsa

Oleellisinta on kohtaaminen

- Halua ja kyky puhua suoraan ja rehellisesti
- Halu ja kyky kuunnella
- Uteliaisuus ja yhdessä ajattelemisen taito

Vaikeiden keskusteluiden kannatteluun

- Rajaus, mistä puhutaan
- Aika, tauot, rytmi
- Tila
- Keskustelun kannattelijat
- Hyviä kysymyksiä

Valta ja vastuu

- Vallan ja vastuun (epä?)symmetriä
- Puhetilan hallitsija päättää, mistä puhutaan
- Vaikeiden keskusteluiden välttelemisen tapoja

**Parhaat vinkit
vaikeiden
keskusteluiden
aloittamiseen?**

KIITOS!

Henriikka Mustajoki, PhD

- Henriikka on eettisen päätöksenteon tutkija ja tietokirjailija. Hän toimii tällä hetkellä avoimen tieteen pääsihteerinä sekä yliopisto-opettajana. Henriikka on väitellyt eettisestä päätöksenteosta Glasgown yliopistosta ja kirjoittanut aiheesta useita kirjoja, viimeisimpänä ”Tästä pitäisi puhua” (Gaudeamus 2023).
- Henriikka opiskelee työnohjaajaksi ja on myös sairaanhoitaja ja tekee sijaisuuksia saattohoidossa.

